

Dansk Juletræsdyrkerforenings årsberetning for 2005

Af Kaj Østergård, Henrik Mainz, Jan Jürgensen og Claus Jerram Christensen

Amalievej 20 ☘ 1875 Frederiksberg C
Tlf. 3324 2455 ☘ Fax 3326 0196
www.juletræsdyrkerne.dk

Denne årsberetning redegør for Dansk Juletræsdyrkerforenings aktiviteter i 2005. Beretningen er udarbejdet af sekretariatet, og skal ses som et supplement til bestyrelsens beretning, der fremlægges på generalforsamlingen.

På det politiske plan har der i 2005 været mindre aktivitet end året før. Foreningen har anvendt en del resurser på ændringen af landbrugets støtteordning, og det endelige resultat må betegnes som tilfredsstillende, idet vi fik sat kraftige fingeraftryk på det regelsæt, der vedrører juletræer på landbrugspligtig jord, og administrationen har indtil nu ikke givet de store problemer.

På afsætningsiden bød året på mange glæder. Det længe ventede vendepunkt indtrådte, og producenterne har haft en god sæson med prisstigninger på juletræerne og en kraftig forøgelse af udbyttet. Afslutningen på sæsonen var mindre heldig, idet mange blev overmodige, og dette medførte en del restræer, men væsentligt færre end ryterne talte om. Afsætningen af klippegrønt var problemfyldt – især på nobilis, hvorimod nordmannsgranen gik bedre til stigende priser.

På dyrkningssiden fortsatte bestræbelserne på, dels at sikre off-label til de planteværnsmidler, branchen har behov for, og dels at sikre, at produktionsmetoderne går i den rigtige miljømæssige retning. Man må dog ikke glemme, at bæredygtighed også indebærer et økonomisk og socialt aspekt.

Organisatoriske forhold

Bestyrelsen

Dansk Juletræsdyrkerforening bliver ledet af en bestyrelse, som består af følgende 7 personer. Der har i årets løb været holdt 5 bestyrelsesmøder og bestyrelsen har på det overordnede plan beskæftiget sig med de emner, der er nævnt i det efterfølgende.

Et af de centrale punkter i bestyrelsens arbejde i 2005 var arbejdet med strategiplanen, som Dansk Juletræsdyrkerforening udarbejder ca. hvert femte år. Denne blev færdigbehandlet i 2005 og lagt frem på generalforsamlingen. Den nye strategiplan indebærer bl.a. en slankning af bestyrelsen og en del vedtægtsændringer, som blev vedtaget på ge-

neralforsamlingen (læs mere om strategiplanen på side 34).

Medlemssituationen

Foreningens medlemstal har hidtil været rimeligt stabilt. Imidlertid har de dårlige priser i perioden 1997 til 2004 medført, at mange producenter afvikler deres produktion, hvilket alt andet lige vil medføre en tilbagegang i medlemstallet. Afkoblingen af landbrugsstøtten medfører rydning af store arealer, og dette vil også påvirke medlemsgrundlaget. Vi har vurderet, at der på landsplan er ryddet ca. 2.500 ha i 2005. En del af disse arealer vil sikkert blive tilplantet igen. Vi mærker ligeledes, at de meget dårlige økonomiske vilkår for skovbruget som helhed medfører, at mange større ejendomme ved en kritisk gennemgang af regnskaberne, vælger at spare på foreningskontingenterne.

ERFA-grupper

ERFA-gruppe arbejdet har kørt på et rimeligt niveau i 2005. Det er et af de tilbud i for-

BESTYRELSEN I DANSK JULETRÆSDYRKERFORENING

Gårdejer Henrik Nissen, (formand), Toftlund, Aabenraa
Juletræsproducent Lars Vittrup-Pedersen, Christiansfeld
Godsejer Johan Scheel, (næstformand) Ryegaard Skov- og Landbrug, Kirke Såby
Godsejer Bernt Johan Collet, Lundbygaard Gods, Lundby
Skovrider Michael Glud, Hedeselskabet, Fårvang
Godsejer og Advokat Peter De Neergaard, Lorup Skovdistrikt, Sorø (udpeget af Dansk Skovforening)
Juletræsproducent Anni Skov, Holdflod, Vibbjerg

Bestyrelsen er herudover i 2005 suppleret med følgende to observatører:
Forstfuldmægtig Claus Rasmussen, Skov- & Naturstyrelsen
Seniorforsker Ulrik Bräuner Nielsen, Skov & Landskab

Dansk Juletræsdyrkerforening – den rene rådgivning

eningen, som sættes højt blandt de medlemmer, som i dag er tilknyttet en ERFA-gruppe. Og effekten for de deltagende medlemmer er generel stor på både dyrknings- og afsætningsområdet. Antallet af grupper er stabilt, og det ser endda ud til, at der i løbet af det kommende år vil kunne etableres yderligere et par grupper jævnt fordelt ud over landet.

En gang om året bliver hver eneste ERFA-gruppe besøgt af en faglig medarbejder fra sekretariatet, hvis de ønsker det i forbindelse med deres mødeaktivitet. Denne praksis sikrer både, at ERFA-grupperne får information direkte fra sekretariatet, men samtidig også, at sekretariatsmedarbejderne får dugfriske informationer om, hvad der rører sig blandt medlemmerne. Derfor er hele ERFA-gruppestrukturen en vigtig hjørnesteen i foreningens grundlæggende arbejde med informationsindsamling og formidling.

Fællesområdet

Foreningens branchepolitiske arbejde

Arbejdet har især været koncentreret om de nye landbrugsstøtteregele, men meget tyder på, at dels har vi fået sat et grundigt fingeraftryk på reglerne, og dels har administrationen af reglerne ikke medført de store problemer. Der er løbende informeret om reglerne i Korte Meddelelser, ligesom emnet har været genstand for megen telefonisk konsulentvirksomhed samt medtaget på møder og kurser.

Herudover har foreningen fortsat med at overvåge ændringer i love, bekendtgørelser og lignende, således at producenternes vilkår bliver tilgodeset. Vores arbejde med at sikre planteværnsmidler til producenterne er intensivt i 2005. Mere herom under emnet off-label.

Tidsskrifter

Magasinet PS Nåledrys udkom 4 gange i 2005, og i marts var der et tema om dækrødsplanter. Ellers favner emnerne meget bredt i de artikler, som bringes i magasinet, hvilket er helt i tråd med bladets mission om

at være et forum for debat og formidling af ny viden til branchen. Formidlingen sker i et forståeligt sprog, og præsenteres på en appetitlig form. Der er nemlig ingen grund til at binde mange ressourcer i et medlemsblad, hvis det ikke bliver læst. 29 numre af Korte Meddelelser udkom i 2005, hvilket svarer til et nummer hver 14. dag. Korte Meddelelser blev i 2005 udsendt på tre forskellige måder; via e-post som fil, via fax og på papir. Der er forbundet en del administration ved denne fremgangsmåde, og selvom papir modtagerne betaler ekstra for porto, vil der fremover blive kigget på rationaliseringer i forsendelsesmåden.

Foreningens hjemmeside

Foreningens hjemmeside (www.ps-xmastree.dk) fik i 2003 et "face lift", hvor designet blev mere nutidigt, og administrationsværktøjerne blev forbedret. Trafikken på hjemmesiden har været støt stigende, og i 2005 var der ca. 150 daglige hits på siden. Mange af medlemmerne har nu fået et log-in, og gør brug af de medlemstilbud, som findes på si-

den. Hjemmeside teknologierne bevæger sig dog hurtigt, og mulighederne for at bruge hjemmeside mediet mere aktivt til gavn for medlemmerne og sekretariatet vurderes løbende. Der er derfor allerede nu lagt op til en række forbedringer af den nuværende løsning i 2006 særligt inden for videndeling og indberetning af oplysninger til sekretariatet.

Langesømmessen

Denne vigtige messe er et af foreningens vinduer ud mod resten af branchen. Igen i 2005 deltog foreningen med en stor stand lige ved indgangen. Standen var som sædvanligt utroligt velbesøgt, og som et direkte resultat af anstrengelserne kan der altid tegnes adskillige nye medlemskaber i de følgende måneder efter messen.

Konkurrencen om Danmarks Flotteste Juletræ er et af trækplasterne, men også andre aktiviteter finder sted på standen, der tilrettelægges i samarbejde med Original Nordmann kampagnen, som også her præsenterer resultater fra årets indsats. Herudover er forenin-

PS Nåledrys udkom 4 gange i 2005, og nyhedsbrevet Korte Meddelelser kom ca. hver anden uge.

www.juletræsdyrkerne.dk

Så er du altid up-to-date!

FÅ DIT EGET PASSWORD

Dansk Juletræsdyrkerforening – den rene rådgivning

Langesømesse

gen medarrangør af busturen med en række faglige punkter.

PR og presse

I lighed med tidligere år har kontakten til både trykte og elektroniske medier været god. Både gennem pressemeddelelser og vores nyhedsformidling på foreningens hjemmeside har vi opnået en god dækning i den løbende debat indenfor brancherelevante spørgsmål.

I praksis er Dansk Juletræsdyrkerforening en organisation, der altid bliver spurgt, når pressen ønsker yderligere information; både med hensyn til faktuelle oplysninger, men også for at komme i kontakt med producenter, og skabe en fængende billedflade i indlægget.

Danmarks Naturfredningsforening har tidligere gennem en årrække kørt en kampagne mod nordmannsgran juletræer, og har fokuseret på et stort forbrug af pesticider og kunstgødning. Det egentlige mål for Naturfredningsforeningens negative kampagne, er at skabe politisk vilje til at forbyde juletræsproduktion i skoven. Danmarks Naturfredningsforening ønsker, at pesticidanvendelse og brugen af kunstgødning i skove bliver forbudt, og derfor kommer juletræerne i fokus. I 2005 tog vi til genmæle overfor det forvrængede billede som Danmarks Naturfredningsforening forsøgte at tegne, og gen-

nem en tættere dialog er adfærden ændret hos DN. *Skov & Landskab* og Dansk Juletræsdyrkerforening afholdt således en pressekonference med emnet, og dette medførte værdifulde indslag i medierne. På konferencen var DN også med, og dette har medført et langt mere nuanceret billede af juletræsproduktionen i medierne.

Internationale kontakter

De tyske producenter har i de senere år arbejdet for en større organisering. Dansk Juletræsdyrkerforening har etableret et tættere samarbejde med producentorganisationen i Slesvig – Holstein, idet denne organisation minder noget om den danske, men med væsentligt færre medlemmer. Vi har indledt systematisk orientering vedrørende priser og afsætning, men ikke noget formaliseret samarbejde.

I bestræbelserne på at samle de tyske producenter, afholder tyskerne nu et årsmøde for de 10 regionale juletræsdyrkerforeninger. Ved mødet i Kassel i begyndelsen af februar var vi inviteret, og her havde vi lejlighed til at drøfte fælles optræden overfor kæderne og de større tyske grossister.

På det nordiske plan er der for flere år siden etableret et formaliseret samarbejde. Vi

er således med ved arrangementer, ligesom vi deltager i debatter og følgegrupper vedrørende de norske forskningsprojekter. Vi har ligeledes kontakt og samarbejdsaftale med den finske organisation, mens der ikke er nogen organisation i Sverige. Her søger særligt de dansk uddannede funktionærer i det sydlige Sverige naturligt om dialog med foreningen. Vi har flere af de større sydsvenske producenter som medlem, og herigennem skabes der fælles indsats vedrørende afsætning og prisdannelse.

Den Europæiske Forening har kørt på vågeblus i 2005. Således blev det planlagte årsmøde i Irland aflyst. For at forsøge at samle de europæiske producentforeninger, tog vi initiativ til at indkalde til et møde efter Langesømesse. Vi kunne her glæde os over, at 11 europæiske lande var repræsenteret ved dette møde. Den europæiske forening skal have ny formand, idet ireren David Hassellacher går af. Det er Tysklands tur til at påtage sig formandskabet, men tyskerne har – støttet af de fleste øvrige lande – opfordret Danmark til at lede den europæiske forening, med det formål at få pustet mere liv i denne forening. Imidlertid har vi fra dansk side fastholdt, at der for mange år siden er aftalt en landerækkefølge, og at vi nok skal påtage os hvervet, når det bliver vores tur igen.

Kåring af årets træ på Langesømessen.

Samarbejdspartnere

Med Center for Skov, Landskab og Planlægning, KVL (*Skov & Landskab*) er der et tæt og frugtbart samarbejde, og der holdes systematiske møder. *Skov & Landskab* henter en stor del af midlerne fra PAF's "forskningskasse" til deres pyntegrøntforskning, og der foregår her mange spændende forskningsprojekter til gavn for erhvervet. På efteruddannelsessiden er der også et frugtbart samarbejde, idet f.eks. forårets temadage og busturen på Langesømessen arrangeres i samarbejde med *Skov & Landskab*.

Danmarks Jordbrugsforskning har ligeledes set nogle forskningsmæssige muligheder i branchen, og navnlig afdelingerne i Flakkebjerg og Aarslev har henvendelser til sekretariatet og Produktionsafgiftsfonden.

Samarbejdet med Skov- og Naturstyrelsen er udbytterigt. I Styrelsen foregår der en række aktiviteter indenfor pyntegrøntområdet, som resten af branchen kan nyde godt af. Den overordnede statslige beslutning om at udfase pesticiderne på statens arealer har givet statsskovdistrikterne nogle meget store udfordringer, og de landvindinger, der sker på dette område, vil komme hele branchen til gode. Branchen bør være glad for, at der fortsat bliver produceret juletræer og klippegrønt i statsskovene, så de lovforvaltende myndigheder kender produktionen til bunds. Sidst på året kom der imidlertid nogle lidt uklare meldinger om, at man ville udfase juletræproduktionen.

Med Miljøstyrelsen har vi ligeledes intensiveret arbejdet i forbindelse med vore off-

label ansøgninger, og vi har herigennem et godt netværk til debatten vedrørende pesticiderne. Vi er repræsenteret i flere udvalg i Miljøstyrelsen, og selv om det er tidskrævende arbejde, vurderer vi, at denne tid er fornuftigt anvendt. Vi finder det meget glædeligt, at styrelsen de seneste år har prioriteret forskningsmidler til juletræprojekter i retning af en pesticidfri dyrkning. Hermed viser endnu en statslig institution forståelse for, at de politiske beslutninger ikke kan stå alene. For at nå de politiske mål, er det er nødvendigt at investere i udvikling af alternative metoder, for gammelkendte bliver skåret væk.

Vi har i årets løb holdt møder med Plantedirektoratet med henblik på at drøfte gødningsnormerne. Fra foreningens side ønsker vi en mere fleksibel norm, der tager hensyn til de jordbundsmæssige forskelle, der er i behovet for tilførsel af næringsstoffer. Vedrørende herkomstkontrollen og certificering af frøimporter har dette emne stor betydning for producenterne. Men Plantedirektoratet kan ikke blande sig i andre landes kontrol, og selv om der har været møder mellem Georgien og Danmark, er der ikke ændret på kontrolproceduren. En større sikkerhed vedrørende frøets herkomst er stærkt ønsket fra producenternes side, men i praksis er det vanskeligt. Vi arbejder videre med sagen, og der er etableret et godt samarbejde med de betydende frøhandlere, hvoraf nogle har samme målsætning som Dansk Juletrædyrkerforening.

Syns- og skønssager

I år 2005 er foreningen som sædvanlig blevet kontaktet i forbindelse med flere retslige tvister indenfor branchens område. Vi har således været retslig udpeget skønsmænd i 4 sager. De mange udpegninger som syns- og skønsmænd viser, at foreningen også blandt advokater er kendt som brancheorganisationen indenfor juletræer, og bliver betragtet som en aktør, der leverer et uvildigt og fagligt godt arbejde. Det er ofte tidskrævende opgaver, men de bidrager samtidig til at give sekretariatet et indgående kendskab til de problemer, som kan opstå i en sæsonbetonet branche, hvor stor omsætning skal genereres på kort tid. Og denne viden vil i sidste ende også komme medlemmerne til gode.

Herudover bliver foreningen i stigende omfang brugt til at vurdere ejendommens handelspris i forbindelse med salg, samt ved ejendommens overgang til selskabsform. I 2005 har vi mærket en markant stigning i interessen for forpagtninger. Det har især været forpagtninger af tilplantede arealer, hvor træerne er ca. 1 meter høje. Denne in-

Dansk Juletrædyrkerforening – den rene rådgivning

Markvandring på Gl. Kirstineberg.

teresse vidner om, at mange tror, der bliver mangel på juletræer i de kommende år.

Igennem de sidste 20 år har der fra tid til anden været etableret investeringsprojekter vedrørende dyrkning af juletræer. Projekterne har været udbudt i såvel Danmark

som andre europæiske lande. Nogle af projekterne er gået godt, men mange er gået skidt. Foreningen bliver i stigende grad kontaktet af den personkreds, der etablerer projekterne, og vi har valgt den politik at gå i en positiv dialog med projektudbyderne. Vores mål med denne dialog er, at prospektmaterialet bliver så objektivt og retvisende som muligt, således at investorerne får reel baggrundsviden til vurdering af, om man skal gå med eller lade være. Igennem denne aktivitet får vi megen indsigt i de enkelte projekter, og herigennem kan vi rådgive de af vores medlemmer, der påtænker investering.

Der lægges stor vægt på, at de emner, der behandles på temadagene, er aktuelle og bredt dækkende indenfor dyrkning af pyntegrønt og juletræer. I 2005 omhandlede emnerne bl.a. en status og revision over tilladte planteværnsmidler, erfaringer fra praktiske afprøvninger af nye godkendte midler samt eventuelle kommende midler, Integreret produktion (IP) indenfor juletræsdyrkning, optagelse af gødning, farvegødsning, modeller for renholdelse, gødsning og produktion af klippegrønt, kulturstart af henholdsvis dækrods- og barrodsplanter, afprøvning af vækstregulering ved bredsprøjtning med Pomoxon i nordmannsgran samt orientering om markedsforhold og forventninger til kommende sæson.

Temadag på Næsbyholm.

Dyrkningsområdet

Temadage

Temadagene, der afholdes i samarbejde med *Skov & Landskab*, blev i foråret 2005 videreført med samme succes som i de foregående år, og man kan nu konstatere, at de er blevet en fast tradition indenfor erhvervet. Der blev i februar og marts måned afholdt i alt 5 møder fordelt rundt i de forskellige landsdele, hvor interessen igen var overvældende og deltagermæssigt på niveau med de foregående år. Temadagene er støttet af Produktionsafgiftsfonden, hvilket betyder, at deltagerafgiften kan holdes på et rimeligt niveau.

Markvandring

I maj måned blev der afholdt fire markvandring hos henholdsvis Jens Jakobsen Jensen og Karl Erik Møller i Nordjylland, Jørgen Rasmussen og familien Hansen på Fyn, Henrik Nissen i Sønderjylland og på Gl. Kirstineberg på Lolland. Der er en god interesse for at deltage på de enkelte markvandring, hvor der er mulighed for at se, hvordan andre producenter i praksis dyrker deres træer og klippegrønt, samt at møde kollegaer og sammen diskutere dyrkningsmæssige emner.

De emner, der primært behandles, er specielle netop for den enkelte ejendom, som er vært. Derved sikres, at mange forskelligartede emner bliver behandlet på den årlige runde af markvandring. Som eksempler kan nævnes i tilfældig rækkefølge: Proveniensvalg – kårede danske nordmannsgran frøavlsvoksningsformer – forskellige former for stabklipping – afværkning af fugleskader – skader pga. nåletab – renholdelse med minimidler – intensiv kontra ekstensiv dyrkning – vækstregulering kemisk/mekanisk – bredderegulering med hæksaks – tynding af klippebevoksninger – produktion af pottede træer – planteafstande – IP produktion – opmærkning af salgstræer osv.

Midt i september blev der afholdt et aftenmøde på Tønning Hovedgård ved Brædstrup i samarbejde med *Skov & Landskab* med ca. 125 deltagere. Aftenens emner var henholdsvis maskinel bredderegulering og resultater af kemisk højde/regulering. Der blev fremvist kegleklipping af nordmannsgran træer med miniklipper ved Niels Kjær Laursen, Tønning og resultater efter 2 års vækst.

Planteværnsmidler/Off-label

I 2005 kom *Simazin ikke* på EU's positive liste, og midlet måtte herefter kun sælges indtil juni 2005 med brugsret indtil september 2005, hvorefter det er forbudt at opbevare og anvende Simazin i Danmark.

Terbuthylazin blev af firmaet trukket ud af markedet pr. 15 september 2005. Der er dog stadig tilladt at anvende eksisterende lagre fra henholdsvis forhandlere og brugere efter denne dato.

Karmex - Diuron afventer stadig på Miljøstyrelsens EU-vurdering, hvorfor der indtil videre ikke er nogen ændring i anvendelse af midlet.

MaisTer og *Titus* blev Off-label godkendt i 2004, og midlerne er i 2005 anvendt i nordmannsgran kulturer rundt i landet. De to midler bekæmper begge 1- og 2 kimbladet ukrudt, hvor *MaisTer* har vist en større effekt mod græsukrudt end *Titus*. De fleste behandlinger viser, at ukrudtseffekten aftager midt på sommeren, hvor ukrudtsfloraen igen viser sig. *MaisTer* forventes i 2006 at blive generelt godkendt til ukrudtsbekæmpelse i nordmannsgran under handelsbetegnelsen *LOGO*.

Juletræsdyrkerforeningen arbejder sammen med kemikaliebranchen løbende på at afprøve nye midler til bekæmpelse af ukrudt. I 2005 blev der afprøvet nye planteværnsmidler under praktiske forhold hos fem producenter rundt i landet, og disse afprøvninger vil blive fortsat og udbygget i 2006.

Gødning

På det lovgivningsmæssige område er der ikke sket ændringer i mulighederne for at bruge gødning i 2005. Kvælstofnormen er således stadigvæk 75 kg N/ha/år på hovedparten af jordtyperne, og 100 kg N/ha/år på JB 1 og JB 3 jorde. Selvom om træerne i de sidste salgsår kan optage op mod 150 kg N/ha/år kan de fleste dyrkere med en jævn aldersklassefordring finde rum for at omfordele kvælstoffet fra de små nypantede træer til de ældre salgsklare træer. Derimod har producenter med ensaldrende (salgsklare) bevoksninger svært ved at finde kvælstof nok til at opnå en tilstrækkelig kvalitet på træerne. Her kunne en mere fleksibel og biologisk baseret norm være nyttig, og nye forskningsresultater tyder på, at det videnskabelige grundlag herfor er tilvejebragt.

Brugen af bladgødning blev mere udbredt i 2005, hvor flere producenter gjorde sig nogle

erfaringer på dette vigtige område. Med de rette formuleringer er det muligt at udbringe disse gødninger i vækstsæsonen, hvilket giver nye muligheder for at ramme det tidspunkt i nordmannsgranens vækstcyklus, hvor behovet er størst. Bagsiden ved disse gødninger er dog ofte, at de skal udbringes af flere omgange, da man udbringer små mængder næringsstof pr. gang. Bladgødningerne bliver derfor nok i praksis først og fremmest et vigtigt supplement til den traditionelle grundgødskning med faste gødningstyper.

Generelt konsulentarbejde

I det daglige anvender medlemmerne i stort omfang telefonen, som en direkte og hurtig kontakt til foreningens konsulenter, hvor der normalt hurtigt kan opnås et svar på forskellige aktuelle spørgsmål indenfor dyrkningsområdet af såvel teknisk som dyrkningsmæssig art. Indsendelse af e-mail med billeder af f.eks. skader, misfarvninger eller eventuelle skadedyr giver en stor mulighed for begge parter for hurtigt at få afklaret opståede problemer, og betyder samtidig, at oplysninger om f.eks. skadedyrsangreb, hurtigt kan komme ud til alle foreningens medlemmer.

Ønsker om direkte medlemsbesøg af foreningens konsulenter indenfor dyrkningsområdet er stigende. Besøgene er ofte et ønske fra medlemmerne om at optimere og intensivere produktionen gennem rådgivning indenfor gødskning, renholdelse og bredde- højderregulering.

I 2005 var der igen store temperaturudsving i februar og marts måned med sol om dagen og lave frostgrader om natten. Det betyder omfattende frostskafer med knopdød til følge i mange kulturer rundt i landet – ganske som i 2003. Skaderne erkendes i

Dansk Juletræsdyrkerforening – den rene rådgivning

udspringet, hvor de skadede knopper ikke springer ud, men kan også ses ved en gennemskæring af knopper i april/maj måned, hvor døde knopper har en brun kerne.

Vækstperioden maj – juni – juli var præget af et godt klima, med gode forhold til at foretage kemisk vækstregulering. Der var dog en meget varm uge i slutningen af juni med høje temperaturer midt på dagen, hvor der var risiko for svidninger på topskuddene ved kemisk behandling, men stort set var resultaterne ved vækstregulering gode hos alle producenter.

Afsætningsområdet

Sorteringsmøder for klippegrønt

Med baggrund i den meget svigtende tilslutning til sorteringsmøderne for klippegrønt i de tidligere år, blev der ikke afholdt sådanne møder i 2005. Der var derimod opbakning fra foreningens side til et arrangement i regi af en af de større klippegrøntproducenter medlemmer på Sjælland. Her var der god tilslutning, og det lykkedes at få en række af de ønskede budskaber ud til en bred kreds af klippegrøntproducenter.

Der arbejdes i sekretariatet med ideer til, hvordan vi i de kommende år kan genskabe interessen for klippegrøntmøderne, således at der også på grøntområdet kan tilbydes medlemmerne en hjælp til prissætningen. Netop dette problem er for mange det egentlige kerneproblem.

Sorteringsmøder for juletræer

Der blev i 2005 afholdt 5 sorteringsmøder – i Skærbæk Plantage i Sønderjylland, ved Kibæk i Vestjylland, ved Nibe i det nordlige Jylland, ved Otterup på Fyn og på Vemmetofte på Sjælland.

Møderne var som altid meget velbesøgte med omkring 300 deltagere i alt, og debattysten var stor. Især var budskabet om de ændrede markedsvilkår fra og med 2005 et meget debatteret emne. Og det er helt uomtvisteligt, at netop disse møder er et helt afgørende forum, når budskaber fra sekretariatet skal udbredes til en større kreds af producenter. Erfaringen viser nemlig, at også mange producenter, som ikke er medlemmer af foreningen, via deres netværk også får informationerne fra disse møder.

Samtidig er tilbagemeldingerne til sekretariatet af stor betydning for det videre arbejde i forbindelse med de emner, som bliver taget op på møderne. En direkte kontakt med 300 medlemmer er i den forbindelse mere værd end mange telefonsamtaler.

Prisstatistikken

Det er nu fire år siden, at de vejledende priser blev afskaffet, og i lighed med de forrige år blev der i starten af året udarbejdet en prisstatistik over nordmannsgran juletræer samt klippegrønt af nobilis og nordmannsgran. Herudover bliver der også lavet statistikker over øvrige arter, som branchen herefter får stillet til rådighed, når de efterspørger det. Statistikken har nu fundet sin form, og baserer sig på ca. 15% af den samlede danske produktion. Der har været en tendens i 2005 til, at mængden på især juletræerne har været for nedadgående, mens de indberettede klippegrøntmængder derimod ser ud til at blive større og større.

Der må opfordres til, at så mange som muligt indberetter årets salgstal på både mængder og priser, for at statistikken kan blive så retvisende som overhovedet muligt. Derved bliver den det bedst mulige redskab, når den kommende sæsons handler skal tilrettelægges og gennemføres.

Handelsaftaler og følgesedler

Igen i 2005 var der stor interesse for foreningens standardformularer. Det ser endda ud til, at der bliver efterspurgt endnu flere end tidligere. Det kan vi kun være tilfredse med. At få alt om sine handler skrevet grundigt ned, er en af de bedste måder at sikre sig mod reklamationer. Og det kan konstateres, at de fleste af de sager, som opstår, hvor papirerne er i orden, samtidig er både hurtigere, lettere og billigere at finde løsninger på.

I forbindelse med udbygningen af foreningens hjemmeside er det hensigten i fremtiden at gøre det muligt at hente formularer til handelsgenmørelse direkte på nettet. Herudover bliver de almindelige handelsbetingelser på slus-

lerne løbende justeret, således at de til enhver tid er opdateret med henblik på både lovgivning og de almindelige markedsvilkår, som man bør have med i sit juridiske grundlag.

Konsulentarbejde vedrørende handel

En del medlemmer ønsker ekstra hjælp og vejledning i forbindelse med indgåelse af handler – således også i 2005. Denne rådgivning strækker sig lige fra få og korte telefonsamtaler til konsulentbesøg og medhjælp til forhandling i forbindelse med indgåelse af handler. Det er et område, som har udviklet sig i de seneste år, og det er for mange en god hjælp at få en sparring med en faglig medarbejder fra sekretariatet til at løse forholdene igennem før en aftale underskrives. Det giver tryghed og hjælper med at undgå problemer igennem handelsforløbet.

Markedsovervågning

Gennem det store kontaktnetværk, som sekretariatet gennem årene har opbygget, indsamles der løbende informationer om markedernes udvikling. Det er især vigtigt at være informeret om, hvorledes udbud og efterspørgsel udvikler sig i de øvrige lande, og her er de mange øvrige europæiske foreninger en vigtig kilde. Men også via de årlige inspektionsrejser i december måned kan vi ved selvsyn konstatere, hvorledes vores produkter modtages af forbrugerne.

Alle disse data er også i 2005 blevet indsamlet og de vil være en vigtig del af grundlaget for formuleringen af de budskaber, som vi ønsker at bibringe branchen og markederne for juletræer og klippegrønt i det kommende år.

Reklamationer

Ingen roser uden torne. Således var der også i 2005 reklamationer, som vi gerne havde

været foruden. I 2005 faldt reklamationerne især indenfor to hovedområder. Først og fremmest er kvaliteten af de dårligste træer nu så ringe, at forbrugerne ikke vil købe dem, selv til meget lave priser. Det har medført, at disse træer bliver reklameret tilbage til leverandørerne – ofte så sent som langt ind i det nye år. Det er vigtigt at sørge for en god overensstemmelse mellem købernes forventninger og den reelle leverede vare, hvis vi skal undgå at se tilsvarende reklamationer i 2006. Det vil nok reelt betyde en forhøjelse af kvalitets-bundgrænsen i 2006.

Herudover har der været reklamationer på grund af nålefald. Dette problem opstår som følge af stadig tidligere leverancer. Det er vigtigt at slå fast, at 15. november er skæringsdatoen for levering af træer MED nåletabsgaranti. Mange har forsømt sig mod denne grundlæggende viden, og det har givet problemer i et år med meget høje temperaturer langt ind i november.

Etiketter og brug af Original Nordmann logo
2005 blev året, hvor Original Nordmann for alvor slog igennem som ny sorteringsmetode. Hvor etiketter med ON-logo hidtil har været knyttet til prima- og standardtræer, er det nu i langt den største udstrækning decideret Original Nordmann sorteringen, som giver efterspørgsel på ON-etiketter. Og efterspørgslen har virkelig været stor. I alt er der blevet solgt mere end 6 millioner etiketter af forskellige slags, som på den ene eller anden måde har været understøttet med logoet. Hertil skal lægges et meget stort antal, som de forskellige eksportører selv har fået produceret. Derved kan det meget tydeligt konkluderes, at Original Nordmann nu er bredt accepteret gennem hele branchen.

Samtidig er etiketterne til brug for Original Nordmann sorteringen nu så færdigudviklede, at branchen accepterer, at de kan bruges til både højde- og kvalitetsindikation og Original Nordmann etiketterne har nu det udseende, som vil være gældende i de kommende år. Det har markedsføringsmæssig stor betydning, at træernes "emballage" derved har fundet sin endelige form og kan genkendes fra år til år af de endelige slutbrugere.

Projekt til afsætningsfremme i Tyskland
Året 2005 blev også på det markedsføringsmæssige område et vendepunkt. Især har der været lagt mange kræfter i informationsarbejdet til branchen rundt omkring i Europa. En lang række af de budskaber, som ligger til grund for den prisstigning, som blev opnået af producenterne, er formidlet

via kampagnearbejdet i 2005. Det har været et højt prioriteret område at deltage i så mange arrangementer i Tyskland som muligt, hvor der er branchefolk til stede. Som det største marked vil informationer, der spredes her, helt automatisk flyde videre ud i Europa, hvor effekten vil kunne aflæses i den adfærd, som branchen herefter udviser. Og effekten har været tydelig. Hele det tyske aftagerled har gennem hele året været både indstillet på og villig til at hæve priserne på juletræer i alle led i distributionssystemerne. Og derved har kampagnen nået et af sine vigtigste mål for 2005 – nemlig højere priser. Arbejdet fortsætter i 2006, hvor der stadig skal arbejdes med informationsindsamling og formidling for at fortsætte den positive udvikling, som vi nu er kommet ind i.

Afsætningsfremme for nordmannsgran på øvrige markeder

I 2005 blev det afsætningsfremmende arbejde i Polen afsluttet. De få tilbageblivende PAF-midler gav begrænsede markedsføringsmæssige muligheder, hvorfor kræfterne blev anvendt andetsteds.

Der er således igangsat en undersøgelse, der skal klarlægge strukturerne på det svenske marked med henblik på et mere koordineret markedsføringsarbejde, end hvad vi ser i dag. Ligeledes er der igangsat et udredningsarbejde, som skal klarlægge nogle af de mekanismer, som er med til at bestemme markedet for klippegrønt. Her er det især nobilis, der er det hede emne. Med udgangspunkt i de resultater, som disse to afsætningsprojekter kan levere, vil der kunne tilrettelægges nye afsætningsfremmende initiativer i de kommende år, så pengene fra Produktionsafgiftsfonden stadig gør gavn og effekt til glæde for de danske producenter.

Generel vurdering af sæsonen 2005

I begyndelsen af året var de fleste i branchen enige om, at 2004 var det sidste år med overproduktion, og at 2005 ville blive et vendepunkt rent afsætningsmæssigt. De prognoser, det er muligt at lave, viste – med anvendelse af samme forudsætninger som tidligere – at der ville komme et fald i udbuddet af juletræer, og at klippegrøntmængden ville være nogenlunde på samme niveau som i de foregående år. Alle i branchen sukkede efter prisstigninger, således at rentabiliteten kunne forbedres og producenterens samlede økonomi kunne komme på den rigtige side af break-even.

I Dansk Juletræsdyrkerforening brugte vi hen over foråret en del kræfter på at overbevise de udenlandske producentforeninger om, at markederne for nordmannsgran juletræer var parate til prisstigninger på ca. 2 € = ca. 15 kr. og 0,25 – 0,50 kr./kg for klippegrønt. Også i eksportørkredse var der enighed om, at man ville forsøge at få denne stigning igennem i hele distributionskanalen. Der var generelt i hele branchen en positiv stemning i første halvår.

Juletræerne

De indledende handler viste da også, at de udenlandske opkøbere var parate til at give mere for træerne – måske ikke de ønskede 15 kr., men et sted mellem 8 og 15 kr. Det blev samtidig gjort klart for opkøberne, at kvaliteten ville blive ringere, og ville man ikke give de 15 kr., måtte man acceptere en noget ringere kvalitet. Mærkningen startede i juli, og i hele juli, august og begyndelsen af september gik det fint med at handle træer til en merpris på 10-15 kr. Herefter gik handelen noget i stå. De udenlandske opkøbere forsøgte at nøjes med stigninger på 5-10 kr., samtidig med at man undersøgte mulighederne for at købe træer i andre dele af Europa. De udenlandske producentgrossister gik også endnu en gang igennem deres egne kulturer, og på trods af frostskafer blev der mærket ekstra træer af en meget ringe kvalitet. Som flere sagde "når danskernes træer er så ringe til den pris, kan vi lige så godt bruge vores egne".

Handelen kom i gang igen i slutningen af oktober, men prisniveauet var skubbet noget nedad, især for de gode træer, hvor afsætningen gik trægt. Der var simpelt hen for stor prisafstand til B træerne, der typisk blev eksporteret til priser mellem 50 kr. og 75 kr. For at få økonomi i de gode træer, er det svært at eksportere for mindre end 105 kr.

Mange havde håbet på et stort eftermarked i december. Der var i hele november og december pæn efterspørgsel, og der blev solgt rigtig mange træer, men der var ikke på noget tidspunkt en mangelsituation, ligesom der ved årsskiftet stod usolgte træer på paller tilbage i Danmark.

Der var et rekordstort antal reklamationer, som sekretariatet blev anmodet om at bistå med. Der var især to hovedproblemer – nåletab og dårlig kvalitet. Nåletabet skyldes i overvejende grad for tidlig hugst i kombination med det varme efterår. Reklamationerne vedrørende dårlig kvalitet skyldes en skuffet forventning hos køberne, samt for dårlig præcisering af

kvalitet i forhold til prisen, og mangelfulde handelseftaler omkring kvalitetsbetegnelse.

Fra vores besigtigelsesrejser i december er der dog et generelt positivt indtryk. Der blev udsolgt på så godt som alle markeder. Enkelte steder i Nordtyskland er der rester af betydning tilbage, men byggemarkederne, is specielt den østlige del af Tyskland, var tømte allerede 3-4 dage før jul. Der meldes om lidt rester i München-området, men ikke alarmende. Også i de øvrige europæiske lande er handelen gået godt, og der er stort set udsolgt. Priserne for de kvalitativt ringere træer er steget med generelt 10 - 20 kr. For de bedre træer er der noget større spredning. En del steder er der ikke sket stigninger, men her var prisniveauet højt i forvejen. Andre steder er de gode træer steget med 20-30 kr. i forbrugerleddet.

Når man skal evaluere sæsonen for træerne, er der to spørgsmål, som trænger sig på. Hvorfor udeblev mangelsituationen? Der var jo ellers forudsagt en mangel på flere millioner træer. Og det andet spørgsmål: Hvad står der tilbage i Danmark af træer på paller? Svaret på det første spørgsmål skyldes flere forhold, og lad os se på nogle af disse.

Udbudsprognosen for Danmark.

I nedenstående tabel vises den prognose, som igennem de sidste to år har været vist ved talrige møder og arrangementer rundt om i ind- og udland. Er den så forkert? Det tror vi egentlig ikke, selv om der i sagens natur altid er usikkerhed ved prognoser. Men vi har undervurderet ændringen i den kvalitative bundgrænse for det danske salg af træer. I oktober og begyndelsen af november foretog vi en rundrejse i Danmark for at se på kvaliteten af de mærkede kulturer. Herigennem kunne det konstateres, at skovningen startede endog meget tidligt, men det mest overraskende var kvaliteten af træerne. Det er vores vurdering, at der som gennemsnit i Danmark er mærket 20-30 % flere træer i forhold til 2004. Vi skal 12-15 år tilbage i tiden for at finde kvaliteter, som dem vi i 2005 så mærket i kulturerne landet over. Vi havde forventet, at den gennemsnitlige udbytteprocent ville stige med 4-5 %, men meget tyder på, at den er steget med mindst 15 %. Dette forklarer en stor del af den udeblevne mangelsituation - jf. nedennævnte skema. Lægges hertil, at der er hentet træer fra overgemte kulturer - toptræer - forklarer dette forhold ca. 1,5 millioner træer ekstra.

Udbuddet af nordmannsgran træer udenfor Danmark.

Bortset fra Tyskland er der ikke megen forklaring at hente her. De forudsigelser, vi

Udbudsprognose for nordmannsgran træer i Danmark ved forskellige udbytteprocenter. Mio. stk.

	50 %	55 %	60 %	65 %
2002	11,3	12,4	13,6	14,7
2003	11,3	12,4	13,6	14,7
2004	10,0	10,9	11,9	12,9
2005	6,6	7,2	7,9	8,5
2006	6,6	7,2	7,9	8,5
2007	5,8	6,3	6,9	7,5
2008	5,9	6,4	7,0	7,6
2009	6,6	7,2	7,9	8,5
2010	6,6	7,2	7,9	8,5

kom med i foråret, har holdt stik - stigende mængder i England, Norge og til dels Østrig og Ungarn samt stort set konstante mængder i de øvrige lande. I Tyskland vurderer vi, at der har været et større udbud end først vurderet. Dels er der sket det samme som i Danmark med en sænkning af den kvalitative bundgrænse, og dels har mange producenter, som selv sælger træerne til forbrugerleddet, prioriteret egne træer højere end tilkøb, på trods af ringere kvalitet i egenproduktionen.

Den samlede solgte mængde nordmannsgran på det europæiske marked.

Meldingerne er, at nordmannsgranen fortsat vinder markedsandelen i de fleste lande, og dette har medført et mersalg. På det vigtigste marked, nemlig Tyskland, er der dog gennem markedsbesigtigelserne i december og de førte samtaler med studehandlere, byggemarkedschefer og andre i detailledet vurderet, at den samlede mængde juletræer måske er gået lidt tilbage. Forklaringen herpå er, at der i Tyskland er færre penge blandt folk. F. eks er flere IKEA varehuse gået samlet 10 % tilbage i omsætning i det sidste år. En anden forklaring fra en OBI byggemarkedschef lyder på, at kvaliteten af træerne var markant ringere, og flere kunder er derfor gået igen uden at købe et træ.

Det andet spørgsmål om hvor mange træer der efter jul stod tilbage i Danmark har valgt at undersøge ved at udvælge 100 tilfældige medlemmer fra vores medlemsregister, og spørge dem om restmængder. Resultatet af denne undersøgelse blev, at der i Danmark efter jul stod mellem 50.000 og 100.000 usolgte fældede træer. Det er slemt nok for den enkelte, men ses dette tal i en større sammenhæng er det under 1 % af den samlede høst. Det er således ikke nogen katastrofe overordnet set.

Samlet for juletræer kan vi derfor indtil videre konkludere:

- Vi fik prisstigninger på gennemsnitlig 7-10 kr./træ
- Vi fik en bedre fordeling mellem ON kvalitet og B kvalitet
- Vi fik en væsentlig højere udbytteprocent i kulturerne
- Der er stort set udsolgt på salgspladserne i Europa og forbrugerpriserne steg
- Vi fik ikke en mangelsituation i december
- Store udenlandske aftagere blev bombarderet med billige tilbud op mod jul
- Der er usolgte fældede træer tilbage i Danmark
- Antallet af reklamationer for nåletab og dårlig kvalitet var rekord stort

Klippegrønt.

For klippegrønt af nordmannsgran tegnede situationen meget godt i starten af sæsonen. Der var god efterspørgsel, og det forhold, at der i foråret 2005 var ryddet store arealer på grund af ændringerne i landbrugsstøtten, medførte en optimistisk stemning. De indledende handler skete da også til stigende priser. I forhold til året før vurderes det at disse tidlige handler er sket til 50-75 øre højere priser. Men senere skete der en afmatning, og priserne faldt lidt tilbage. Årsagen hertil skal navnlig ses på baggrund af det ekstremt varme og milde klima, som medførte store vanskeligheder med eksporten. Den negative trend blev forstærket af det velkendte forhold med anvendelse af udenlands arbejdskraft eller salg som selvklip. Den besparelse der er ved at anvende udenlandsk arbejdskraft er foræret væk i lavere salgspriser.

For nobilis klippegrønt har sæsonen været besværlig. Der er meget blandede tilbage-meldinger - en del har solgt godt til gode

priser, men mange har haft afsætningsvanskeligheder og priserne har været pressede. Handelen startede udmærket, men også her medførte det milde efterårsvejr store vanskeligheder, og da det køligere vejr indtrådte i november, var det for sent at rette op på den samlede eksport. Navnlig på nobilis området, er den strukturændring, vi ser vedrørende håndteringen af klippegrøntet, særdeles negativ. I hastig stigende grad overlader nobilisproducenterne klippingen enten til udenlandske firmaer, der køber hele bevoksninger som selvklip eller til danske selvklipkøbere. De klippede partier, kan herigennem bringes meget billigt til østeuropæiske lande, hvor klippegrøntet forarbejdes til færdigvarer, der sendes på det vesteuropæiske marked til priser, som vores normale tyske afsætningskanaler ikke kan matche. Den onde spiral er dannet, og danske producenter er sorteper i hele dette spil.

Rent prismæssigt har vi set en udvikling, hvor navnlig selvklipprisen er faldet dramatisk, og det helt ukritiske salg til østeuropæiske selvklipfirmaer, har udkonkurreret vores sædvanlige afsætningskanaler, der ellers har givet gode priser for en velsorteret vare. Udbuddet af nobilis burde efter det datagrundlag, der er tilgængelig for beregning, passe med de mængder, der er solgt i Danmark og eksporteret. Men klimaet har mindsket afsætningsmulighederne i år, og medført et presset marked.

Generelt for klippegrønt kan sæsonen konkluderes således:

- Vi fik prisstigninger på nordmannsgran klippegrønt på ca. 0,50 kr./kg
- Afsætningen på hjemmemarkedet forløb udmærket til fornuftige priser
- Forbruget af nobilis på hjemmemarkedet er stigende
- Hjemmemarkedsprisen for nobilis har været stigende
- Nobilis priserne for partier til eksport har været pressede og i bedste fald som året før
- Klimaet frem til primo november har medført vanskeligheder og medført mindsket salg totalt
- Salg af selvklip til udenlandske firmaer har ødelagt strukturen i afsætningskanalerne til Tyskland
- Selvklippriserne for nobilis har i bedste fald ligger på niveau med året før

SCAN MICRON-SPRØJTER
(3 MODELLER)

KOMPLET MED:

- Væskeregul. spredehoved
- Batteri
- Batterioplader
- 10 liter rygbeholder
- Katalog med sprøjetabel

MANTIS SPRØJTER

Til udbringning afkoncentreret Roundup
Vi lagerfører 6 modeller

SERENA RYGSPRØJTE

- Ukrudtsmidler
- Svampemidler
- Insektmidler
- Næringsstoffer
- Desinficering

Model "Bio Jet"

Fuld opladning på én nat

ETR Service RINGE ApS

Tlf. 62 62 27 22 · e-mail: etr@etr.dk
www.etr.dk

AZ 2 TÅGESPRØJTER FOR JULETRÆER

Tågesprøjter fra én af Europa's førende fabrikker i specialsprøjter:

Trailersprøjter fra 1.000 l – 3.000 l
Liftsprøjter fra 400 l – 1.000 l

Rækkevidde: Op til 60 m vandret og op til 35 m lodret
Pumpe med stor ydelse og tryk
Fås med drejbar flextud eller ståltud m.m. Galvaniseret ramme

Ring for yderligere information tlf. 74 75 12 05

Skærbæk Maskinforretning

v/ Bent Sørensen · Aabenraavej 17 · 6780 Skærbæk · Tlf. 74 75 12 05 · Fax 74 75 05 55
www.skaerbaekmaskinforretning.dk · info@skaerbaekmaskinforretning.dk

Forst Flowmatic 500 Skovgødningsspreader

SPECIFIKATIONER:
Tankindhold 500 kg / 1000 kg
Kastebredde op til 20 m, justerbar
Kastehøjde fra 2 - 3,5 m
Kraftbehov 35 hk
PTO 540
Gødningsmængde op til 2400 kg pr. time
Tud justerbar
Læsehøjde 1,24 m
Totalhøjde 1,80 m
Længde 1,60 m
Bredde 1,35 m
Vægt 370 kg

EKSTRAUDSTYR:
75° tud (standard) - 90° tud
Fjernbetjening - Højtryksfilter
Forhøjning for ekstra gødning.

Bovlundbjergvej 20 · DK-6535 Branderup J · Tlf. +45 7483 5233
Fax +45 7483 5395 · bovlund@bovlund.dk · www.bovlund.dk

BÖVLUND AS